

Aktif yaşlanma politikalarının yaşlı dostu kentler bağlamında irdelenmesi

*Kezban BECERİKLİ¹, Selcan BAYRAM²

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye

² Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale Tarihleri:

Geliş tarihi

08.05.2024

Kabul tarihi

30.05.2024

Yayın tarihi

30.06.2024

Anahtar Kelimeler:

Aktif Yaşlanma

Kentsel Politika

Yaşlı Dostu Kent

Yerel Yönetim

ÖZET

Günümüzde nüfusun yaşlanması durumu ülkeden ülkeye farklı düzeylerde olsa dahi tüm dünya genelinde yaşanan bir durumdur. Bu durum, başta uluslararası kuruluşlar olmak üzere ulusal ve yerel düzeydeki birçok kurumun yaşlanan nüfusun farklılaşan bireysel, mekânsal ve sosyoekonomik ihtiyaçlarına çözüm üreten çalışmalar yürütmesine yol açmaktadır. Bu çalışmaların odak noktası, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini iyileştirmek amacıyla sağlık, güvenlik ve katılımı hedefleyen aktif yaşlanma politikalarının oluşturulmasıdır. Uluslararası kuruluşlardan biri olan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) aktif yaşlanma politikaları çerçevesinde şekillenen "Yaşlı Dostu Kentler ve Topuluklar- YDKT (Age-Friendly Cities and Communities)" girişimi ile yaşlı dostu kentlerin sahip olması gereken temel ilkeleri belirlemiştir. Bu çalışmada DSÖ tarafından belirlenen temel ilkelerin kent planlama meslek disiplini bakış açısıyla ele alınması amaçlanmaktadır. Bu ele alışı hem alan yazına katkı koyacağı hem de yerel politika yapıcılara kentleri özelinde yol gösterici bir kılavuz olacağı düşünülmektedir.

Examining active aging policies in the context of age-friendly cities

ARTICLE INFO

Article history:

Received

08.05.2024

Accepted

30.05.2024

Published

30.06.2024

Keywords:

Active Ageing

Urban Policy

Age Friendly City

Local Government

ABSTRACT

Today, the state of aging of the population is experienced all over the world, even if it is at different levels from country to country. This situation leads many institutions at the national and local level, notably international organizations, to carry out studies that produce solutions to the differentiating individual, spatial and socio-economic needs of the aging population. The focus of these studies is the creation of active aging policies aimed at health, safety and participation in order to improve the quality of life of elderly individuals. The World Health Organization (WHO), one of these international organizations, has determined the basic principles that age-friendly cities should have with the "Age-Friendly Cities and Communities" initiative, which is shaped within the framework of active aging policies. In this study, it is aimed to address these basic principles determined by WHO from the point of view of the occupational discipline of urban planning. It is thought that this approach will both contribute to the literature and will be a guiding guide for local policy makers in particular for their own cities.

1. GİRİŞ

Dünya genelinde artan nüfusla beraber kentlerde yaşayan yaşlı nüfusta da bir artış yaşanmaktadır. Bilim ve teknolojiadaki ilerlemeler, sağlık hizmetlerinin de gelişmesine olanak tanımıştır. Bu durum, yaşam kalitesinin ve dünya genelinde yaşam süresinin artmasını sağlamıştır. Yaşlı bireylerin ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel olarak etkin yaşlanma süreci aktif yaşlanma olarak kabul edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) aktif yaşlanmayı, tek başına ya da birlikte hareket ederek yaşlı bireylerin yaşamında sağlığı, katılımı ve güvenliği destekleyen belirli faktörlerin şekillendirdiği yaşam boyu bir süreç olarak görmektedir. DSÖ, aktif

ORCID ID: Kezban Becerikli: 0000-0002-6832-5536; Selcan Bayram: 0000-0003-4188-3682

*Sorumlu yazar(lar)/Corresponding author(s): Kezban Becerikli Yozgat Bozok Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yozgat, Türkiye
Tel: 0545 575 94 49

E-mail: kezban.becerikli@bozok.edu.tr

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article: Becerikli K., Bayram S., "Aktif Yaşlanma Politikalarının Yaşlı Dostu Kentler Bağlamında İrdelenmesi", Bozok Journal of Engineering and Architecture, vol. 3, no. 1, pp. 12-20, 2024.

yaşlanma yaklaşımından yola çıkarak yaşlı dostu kentlerin sahip olması gereken temel ilkeleri belirlediği bir kılavuz yayınlamıştır. Bu kılavuzun amacı, yaşlı insanların kentte var olan potansiyellerden en üstün şekilde faydalanmaları amacıyla kentleri daha yaşlı dostu olmaya teşvik etmektir. Dolayısıyla yaşlı dostu bir kent, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmak amacıyla sağlık, katılım ve güvenlik fırsatlarını optimize ederek aktif yaşlanmayı teşvik etmektedir. Bu anlamda yaşlı dostu kentler; yapılarını ve hizmetlerini, farklı ihtiyaçları ve kapasiteleri olan yaşlı bireyler için mümkün olduğunca erişilebilir kılan ve bunları her yaşlı bireyin taleplerini kapsayacak şekilde tasarlayabilen kentlerdir.

Yaşlı bireylerin aktif ve yerinde yaşlanması hedefiyle DSÖ tarafından 2010 yılında Yaşlı Dostu Kentler ve Küresel Topluluklar Ağı girişimi başlatılmıştır. Bu girişimin ana amacı ağa üye olacak kentlerin yerel yönetimlerinin yaşlı bireylerin farklılaşan ihtiyaç ve taleplerini dikkate alan ve bu bağlamda çözüm ve politikalar üreten yönetim mekanizmaları oluşturmaları konusunda onlara rehberlik etmektir. Ağa üye olma koşullarını gerçekleştiren kentlerin ve yerel yönetimlerin hem sosyoekonomik hem psikolojik hem de mekânsal anlamda birtakım nitelikleri sağlamış olması gerekmektedir.

Etkin uygulanan yaşlı dostu kent politikaları ile bir yandan aktif ve yerinde yaşlanmaya olanak sağlanırken diğer yandan yaşlı bireylerin üretime ve toplumsal etkinliklere katılımı desteklenmektedir. Böylece yerel ve merkezi yönetimlerin yaşlı bakım maliyetleri de dolaylı olarak azalmaktadır. Ayrıca spor ve sanat etkinliği, kültürel etkinlik gibi birçok kentsel etkinliğe ve karar alma mekanizmalarına dâhil olan yaşlı bireylerin kentsel aidiyet duygusu desteklenmekte ve psikolojik olarak yaşlanmanın getirdiği olumsuzluklar dolaylı olarak azaltılmaktadır. Yaşlı dostu kent girişimi çerçevesinde tanımlanan mekânsal düzenleme kriterleri sayesinde ağa üye olan kentlerin hem mekânsal hem de hizmetlere erişilebilirliği de ciddi oranda artmaktadır.

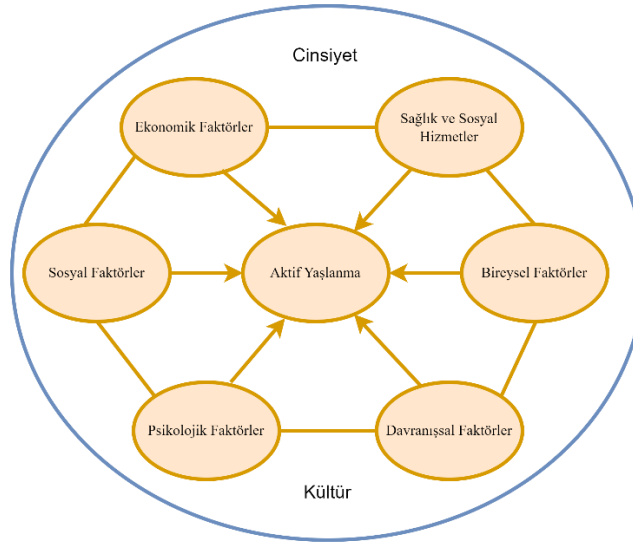
Günümüzde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı'na katılmak yerel yönetimlerin gündemlerinde yer almaya başlamıştır. Bu bağlamda hali hazırda ülkemizin farklı dört kentinden beş yerel yönetim bu ağa katılabilmektedir.

Bu çalışmada DSÖ tarafından belirlenen temel ilkeler kent planlama meslek disiplini bakış açısıyla ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır ve ülkemizde Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı'na katılan yerel yönetimlerin uygulamaları irdelenmiştir. Çalışmanın yaşlı dostu kentlerin sahip olması gereken kriterlerin anlaşılması bakımından bilimsel tartışmalara katkı sağlayacağı ve yerel politika yapıcılarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

2. Yaşlanma, Yaşlanan Nüfus ve Kentleşme

Yaşlılığın genel geçer bir tanımı olmamakla beraber; bireyin anne karnından başlayıp hayatının sonuna kadar olan yaşamında biyolojik, fizyolojik, psikolojik veya sosyolojik olarak geçirdiği ve geri dönüşü olmayan süreçler yaşlanma olarak tanımlanabilir. “Kronolojik yaşlanma” denildiğinde “bireyin takvim yaşı” anlaşılırken, farklı meslek disiplinleri açısından yaşlılık; ekonomik, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla da ele alınmakta ve tanımlanmaktadır.

DSÖ yaşlılığı çevresel faktörlere uyum sağlama yeteneğinin azalması ya da büyük oranda yok olması olarak betimlemekte, yaşlılık dönemi için kronolojik tanımlamayı dikkate almakta ve bu dönemi, “65 yaş ve üzeri” olarak kabul etmektedir (Caner vd, 2013). Alan yazında yaşlılık “sağlıksız yaşlanma, pasif yaşlanma ve aktif yaşlanma” olarak üç temel grupta ele alınmaktadır. Yaşlı bireylerin ekonomik, toplumsal ve kültürel nedenlerden ötürü yaşadığı düşkünlük durumu sağlıksız yaşlanmayı tanımlarken, üretim ve istihdama ya da herhangi bir toplumsal veya kültürel faaliyete katkılarının olmadığı durum ise pasif yaşlanmayı tanımlamaktadır. Sağlık ve fiziksel anlamda iyi durumda olarak yaşlanmanın yanı sıra bireylerin ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel olarak etkin oldukları yaşlanma süreci ise aktif yaşlanma olarak kabul edilmektedir. Aktif yaşlanma Dünya Sağlık Örgütü tarafından “insanların yaşlanmasıyla birlikte yaşam kalitelerini geliştirmek amacıyla sağlık, katılım ve güvenlikle ilgili olanakları en uygun hale getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır. Kavramda yer alan aktif kelimesi insanların fiziksel olarak iyi durumda oldukları ya da çalıştıkları dönemde değil sosyal, ekonomik, kültürel, manevi ve yurttaşlıkla ilgili konularda süreklilik gösteren bir katılımı ifade etmektedir (WHO, 2002).

Şekil 1. Aktif Yaşlanmanın Belirleyicileri (Kaynak: WHO, 2007).

Aktif yaşlanma kavramı günümüzde alan yazında hızla önem kazanan ve tartışılan bir kavramdır. Kavram, hem yaşlı bireylerin gönüllülük esasıyla toplumsal konulara katılımlarını hem de uygun kentsel koşullar ve uygulanan politikalar sayesinde bağımsız yaşayabilmelerini içeren bir süreci tanımlamaktadır (European Commission, 2012). Aktif yaşlanma politikaları bir yandan yaşlı bireylerin sağlıklı, bağımsız ve aktif olmalarına imkân verirken diğer yandan da bireylerin ilerleyen yaşlarında yoksullukla mücadeledeki önemli araçlarından biri haline gelmektedir (AB Bakanlığı, 2011). Etkin uygulanan aktif yaşlanma politikaları bireylerin toplumla iç içe olmaları dolayısıyla psikososyal durumlarını olumlu yönde etkilerken, yaşlanmaya bağlı olarak gelişen kronik hastalıkların ve erken ölümlerin önüne geçilmesinin yanı sıra devletin sağlık giderleri için harcadığı maliyetlerin düşürülmesi gibi birçok fayda yaratmaktadır (Çolak ve Özer, 2015). Ayrıca bu politikalar yaşlı bireylerin üretime, siyasal konulara ve imkânları dâhilinde sosyokültürel faaliyetlere etkin katılımının sağlanması yoluyla yoksullukla mücadelede de önemli bir araç haline dönüşmektedir.

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçilmesiyle birlikte dünya genelinde kırdan kente yoğun bir göç süreci yaşanmaya başlanmıştır. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Birimi (UNDESA) tarafından yayınlanan “Dünya Kentleşme Beklentileri” 2019 raporunda, dünya kırsal nüfusunun % 90’ını barındıran Afrika ve Asya’ya rağmen bugün nüfusun %54’ünün kentlerde yaşadığı bildirilmiştir. 2050 yılında bu oranın % 66’ya çıkacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca raporda bilim ve teknolojiye gelişmelerin sağlık hizmetlerine etkisiyle, 1950-2000 yılları arasında dünya genelinde yaşam süresinin ortalama 20 yıl arttığı ve önümüzdeki yıllarda da bu artışın devam edeceği vurgulanmaktadır. Günümüzde dünya nüfusunun % 9,1’ini yaşlı nüfus oluşturmaktadır. 2050 yılında ise bu oranın %15,9 olacağı tahmin edilmektedir (UNDESA, 2019).

Türkiye’de ise 1950 yılında yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 3,3 iken, 2023 yılında bu oran % 10,2’ye yükselmiştir. Bunun yanında 2050 yılında ise yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payının % 19,5’e yükseleceği tahmin edilmektedir (TÜİK, 2023). Bu hızlı artışlar bize ülkemizdeki nüfusun demografik dağılımı içerisinde hem toplam yaşlı nüfus oranının hem de kentsel nüfus içerisindeki yaşlı nüfus oranının giderek arttığını göstermektedir.

Nüfusun yaşlanması, farklı düzeylerde olsa bile tüm dünya ülkelerinde yaşanan bir durumdur. Kentsel nüfus artışına paralel olarak yaşlı nüfus oranlarında da ciddi artışların yaşanması beklenmektedir. Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)’nin bir raporunda belirtildiği üzere, mekânsal olarak yaşlanma eğilimlerinin heterojen doğası, yaşlanma olgusuna kentsel bir bakış açısıyla yaklaşmayı önemli kılmaktadır (OECD, 2015). Dolayısıyla tüm dünyada yadsınamaz bir artış gösteren kentsel yaşlı nüfusun yaşam kalitesini iyileştirmek ve kent yaşamına uyum göstermekte yaşadıkları zorlukları asgari düzeye indirebilmek için DSÖ ve BM gibi etkili uluslararası kuruluşlar çalışmalar başlatmışlardır. Bu çalışma kapsamında DSÖ’nün yaşlı dostu kentler ve topluluklar girişimi kent planlama bakış açısıyla irdelenmiştir.

3. Yaşlı Dostu Kent Kavramı

Dünya genelinde yaşlı nüfus oranının artmasıyla yaşanan/yaşanabilecek sosyoekonomik sorunlara ve yaşlı bireylerin farklılaşan ihtiyaçlarına çözümler üretebilmek için 1980’lerden beri çeşitli uluslararası kuruluşlar çalışmalar yapmakta ve politikalar üretmektedir. Bu kuruluşlardan biri olan DSÖ yaşlanma sürecinde aktif yaşlanmanın desteklenmesi gerektiğini vurgulamakta ve

dünya genelinde yaşlı bireylerin kentsel alanlarda aktif bir yaşam sürdürebilmesi için “Yaşlı Dostu Kent” kavramını ortaya koymaktadır.

DSÖ tarafından Yaşlı Dostu Kent kavramı, yaşlıların aktif katılımını desteklemek, yapı ve hizmetleri yaşlılar için erişilebilir kılmak ve yaşlılar için güvenli ortamlar oluşturmak olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2007). Yaşlı dostu kent kavramının en önemli hedefi; yaşlı bireylerin aktif yaşlanmalarının önündeki engelleri azaltmak, yaşanan/yaşanabilecek sorunları ve olumsuzlukları görecelik bunlara çözüm önerileri sunmak ve yaşlıların kentsel mekânda karşılaştıkları sorunları en aza indirmektir (Taş vd., 2023).

Yaşlılara yönelik belli hedefler ve aktif yaşlanma politikası çerçevesinde şekillenen “Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar- YDKT (Age-Friendly Cities and Communities)” olarak adlandırılan girişim; yaşanabilir, güvenli ve temiz bir çevreyi hedeflemektedir. Hedefler doğrultusunda DSÖ tarafından, kentlerin ve toplulukların kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olabilmeleri için yaşlı dostu bir kentin sahip olabilmesi gereken birtakım ilkeler belirlenmiştir. Bu kapsamda DSÖ, sekiz temel alanda birtakım ilkeleri içeren “Kılavuz ve Yaş Dostu Kentlerin Temel Özellikleri Kontrol Listesi”ni hazırlamıştır (WHO, 2007). Bu kılavuz ve kontrol listesinde yer alan sekiz temel alan şunlardır; açık alanlar ve binalar/yapılar, ulaşım, konut, sosyal katılım, toplumsal yaşama dâhil olma ve toplumun yaşlıya saygısı, vatandaşlık görevini yerine getirme ve işgücüne katılım, bilgi edinme ve iletişim, toplum desteği ve sağlık hizmetleridir (Taş vd., 2023). Bu ilkeleri sağlayan kentler 2010 yılında kurulmuş olan “Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı”na dâhil olabilmektedir. Bu küresel ağın üyesi kentlerin ve toplulukların sayısı hızla artmakta ve küresel ağ Ekim 2023 itibarıyla 51 ülkeden 1445 şehir ve topluluğu kapsamaktadır (WHO, 2023).

Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı, kentleri ve yaşam çevrelerini yaşlı bireylerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun hale getirmek için yenilikçi çözümler ve politikalar üretmek üzere topluluğa üye kentleri desteklemekte ve bu kentleri küresel düzeyde birbirine bağlayarak aralarında deneyim ve bilgi alışverişini kolaylaştırmaktadır (van Hoof vd., 2021).

Aktif ve sağlıklı yaşlanmayı sağlayacak temel kentsel parametreleri belirleyebilmek adına 2007 yılında 24 farklı ülkeden 33 kentin katılımıyla DSÖ tarafından “Küresel Yaşlı Dostu Şehirler Rehberi” oluşturulmuştur. DSÖ, bu rehber doğrultusunda Yaşlı Dostu Şehir kavramını tüm dünyada yaygınlaştırmak için “Yaşlı Dostu Şehirler Küresel Ağı”nı oluşturmuştur (Caner vd., 2013). Bu ağa dahil olabilmek için kentlerin yerine getirmesi gereken birtakım ölçütler DSÖ tarafından hazırlanan “Kılavuz ve Yaş Dostu Kentlerin Temel Özellikleri Kontrol Listesi” ile genişletilmiş ve kapsamlı bir şekilde detaylandırılmıştır. Bu ölçütleri yerine getiren veya yapılacak düzenlemeleri taahhüt eden kentler Yaşlı Dostu Şehirler Küresel Ağına başvurma hakkına sahiptir. DSÖ’nün Yaşlı Dostu Kent (YDK) modeli olarak tanımladığı 8 ilke (açık alanlar ve yapılar; ulaşım, konut, saygı ve sosyal içerilme, ayrıcalık ve sosyal katılım, sivil katılım ve istihdam, iletişim ve enformasyon ve toplum desteği ve sağlık hizmetleri) bu çalışma kapsamında detaylı irdelenmiştir. Bu ilkeler;

Açık alanlar ve binalar

Açık alanlar ve kamu binalarının; yaşlı insanların hareketliliği, bağımsızlığı ve yaşam kalitesi üzerinde önemli etkileri vardır. Dolayısıyla kentsel peyzajın ve yapılı çevrenin kaliteli bir tasarımı, yaşlı insanların aktif yaşlanma yeteneğini belirlemektedir. DSÖ, kentlerin planlanmasında yaşam kalitesi, erişim ve güvenlik gibi unsurların göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu kapsamda; temiz ve yeşil bir çevre, erişilebilirlik ve güvenli bir ortam kentlerin yaşlı dostu bir özellik gösteren unsurlarındandır. Raporda, açık alanların ve binaların tasarımına ilişkin şu öneriler getirilmektedir:

- Açık ve yeşil alanların kalabalık ve gürültüden uzak yerlerde planlanmasının (örneğin yaşlılar için çocukların kullandığı büyük, kalabalık parklar yerine şehrin kenar bölgelerinde küçük, daha sessiz, kapalı yeşil alanların ayrılması);
- Yaya dostu kaldırımlar ve yürüyüş yollarının engellerden arındırılmış, pürüzsüz bir yüzeye sahip ve kolayca erişilebiliyor olmasının;
- Yolların, yaşlıların karşıdan karşıya geçmelerini sağlayacak şekilde görsel ve işitsel sinyallerle desteklenmiş ve yaşlıların kullanımına yönelik uygun şekilde tasarlanmış olmasının;
- Açık alanların ve kamusal binaların kamu güvenliğine öncelik verildiği ve doğal afetlerden kaynaklanan riskleri azaltmaya yönelik önlemlerin alındığı şekilde tasarlanmasının;
- Binaların, yaşlıların kolay erişim mesafesinde konumlanması gerektiğine dikkat çekilmekle birlikte asansörlü, rampalı, yeterli tabelalara sahip, kaymaz zemine, yeterli sayıda umumi tuvaletlere sahip olacak şekilde tasarlanmasının önemli vurgulanmaktadır.

Ulaşım

Erişilebilirlik ve ulaşım, aktif yaşlanmayı etkileyen önemli bir faktördür. Kentte belli noktalara erişilebilir bir şekilde hareket edebilmek sosyal ve sivil katılımın yanı sıra toplum ve sağlık hizmetlerine erişimi de belirlemektedir. Bu kapsamda, ulaşım hizmetlerine yönelik şu düzenlemelerin yapılması gerekmektedir:

- Toplu taşıma hizmetlerinin daha sık, uygun konumda, güvenilir ve daha az maliyetli olarak uygulanmasının;
- Belirlenmiş toplu taşıma ulaşım hatlarının ve duraklarının yaşlıların yaşadığı yerlere yakın yerde bulunması ya da uygun şekilde konumlandırılmasının;
- Rampalar, yürüyen merdivenler, asansörler, uygun platformlar, okunaklı ve iyi yerleştirilmiş tabelalarla ulaşım duraklarına erişimin kolaylaştırılmasının;
- Kötü hava koşullarına karşı korunaklı ve iyi aydınlatılmış durakların tasarlanmasının
- Toplu taşıma araçlarının tasarımının yaşlı insanlar için engeller oluşturmayacak ve tekerlekli sandalyelerin sığabileceği bagaj hacmine sahip olacak şekilde tasarlanmasının;
- Toplu taşıma araçlarında yolcular tarafından yaşlılara öncelikli oturma düzeninin yaratılmış olmasının ve sürücülerin yaşlılara yönelik tutumları üzerinde eğitimlerin verilmesinin;
- Trafikte yaşlı sürücülere karşı daha saygılı olunması ve yaşlı insanların kendine güvenen sürücüler olmasını sağlamak için çeşitli özel sürücü eğitimleri veren özel kursların bulunmasının;
- Toplu taşımayı kullanmakta güçlük çeken yaşlılar için özel olarak hizmet veren ulaşım araçların bulunmasının;
- Yaşlılar ve engelliler için büyük, yeterli, ucuz otoparkların bulunmasının yanı sıra öncelikli engelli park yerlerine saygı gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Konut

Yaşlıların topluluk içinde rahat ve güvenli bir şekilde yaş almalarına olanak tanıyan barınma ihtiyacının evrensel bir gereklilik olduğu açıktır. Raporda; yaşlıların güvenliğini, refahını ve yaşam kalitesini etkileme açısından uygun barınma ile toplum ve sosyal hizmetlere erişim arasında bir bağlantı olduğu vurgulanmaktadır. Dolayısıyla konut yapısı, tasarımı, konumu ve seçiminin yaşlılara yönelik şu kriterlere göre tasarlanması gerekmektedir:

- Konut tasarımlarında, uygun iklimlendirme veya ısıtma sistemlerinin yapılması, düzgün yüzeyli ve tekerlekli sandalyeler için yeterince geniş geçişli alanların olması, uygun şekilde tasarlanmış banyo, tuvalet ve mutfakların yaşlı insanlara uygun hale getirilmesinin;
- Tüm yaşlılar için uygun fiyatlı konutlara erişimin sağlanması yaşam kalitesini etkileyen önemli bir faktördür. Dolayısıyla yaşlılar için konut maliyetinin karşılanabilir olmasının;
- Yaşlılar için konut vergisinin düşürülmesi ya da kamu ve özel konutlar için konut kredilerinin sağlanması;
- Konut bakım hizmetleri için yaşlılara bakım çalışmalarını üstlenecek uygun niteliklere sahip ve güvenilir hizmet sağlayıcılarını yönlendirecek birimlerin olmasının;
- Yaşlılar için ayrılmış olan toplu konutların, kiralık konaklama yerlerinin ve ortak alanlarının bakımlı olmasının yanı sıra temel hizmetlerin herkesin karşılayabileceği şekilde sağlanması gerektiğinin önemi vurgulanmaktadır.

Sosyal katılım

Yaşlıların sosyal, kültürel ve manevi faaliyetlere katılımları, yaşam boyu sağlık ve refahla güçlü bir şekilde bağlantılıdır. Bu durum yaşlı insanların saygı ve saygınlıktan yararlanmalarına, destekleyici ve şefkatli ilişkiler kurmalarına veya sürdürmelerine olanak tanımaktadır. Dolayısıyla yaşlı insanların sosyal katılım yoluyla sosyal entegrasyonunun teşvik edilmesi gerektiği raporda belirtilmektedir. Bu kapsamda;

- Tüm yaşlıların ilgi alanına hitap edecek şekilde, çeşitli aktivitelerin olmasının;
- Yaşlıların yaşadıkları yere yakın yerlerde daha fazla ve çeşitli aktivitelerin yapılmasının;
- Hareket etme sorunları olan kişiler için erişilebilirliği mümkün kılacak uygun desteklerin sağlanmasının;
- Etkinliklerin ve aktivitelerin, yaşlı katılımcılar için uygun fiyatlı ve erişilebilir bir mesafede olmasının;
- Etkinliğin yapıldığı kültürel tesislerin erişilebilir ve bakıma muhtaç kişilerin katılımına imkân verecek şekilde donanımına sahip olmasının;
- Etkinliğe girişlerin üye gerektirmeden herkese açık olmasının, bilet satış işlemlerinin yaşlı insanların uzun süre sıraya girmesini gerektirmeyen hızlı ve tek adımlı bir süreç olarak yapılmasının önemi vurgulanmaktadır.

Sosyal katılıma ilişkin bu kriterler yaşlı dostu kentin önemli özelliklerinden biri olarak görülmektedir.

Ayrıcalık ve sosyal katılım

Yaşlı dostu kent modelindeki bir diğer ilke toplumun yaşlı insanlara sağladığı ayrıcalıklar ve onların sosyal katılımlarının desteklenmesidir. Burada;

- Saygılı ve kapsayıcı hizmetler kapsamında kamu kurumları, gönüllü ve ticari kurumların yaşlı bireyleri karar alma süreçlerine dâhil etmesinin;
- Yaşlanmaya ilişkin halka açık görseller ve medya aracılığıyla kamuoyu bilinçlendirmesi yapılarak yaşlı bireylere saygılı olunmasının;
- Nesiller arası ve aile etkileşimleri kapsamında karşılıklı keyif ve zenginleşmeyi sağlayan etkinliklerin düzenli olarak yapılmasının;
- Kamusal eğitimler kapsamında yaşlanmanın temel eğitim müfredatına dahil edilerek yaşlı insanların okul etkinliklerinde yer almaları ile onların bilgi ve uzmanlıklarını gelecek nesillere aktarmalarına imkân verilmesinin;
- Topluluk katılımı kapsamında yaşlı bireylerin kendilerini etkileyen toplumsal karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve onların kilit bilgi kaynakları veya danışmanlar olarak görülmesinin;
- Ekonomik katılım kapsamında yaşlıların kamu, gönüllü ve özel hizmet ve etkinliklerine erişim hakkının sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır.

Sivil katılım ve istihdam

Yaşlı dostu kent modelindeki bir diğer ilke ise sivil katılım ve istihdam ilkesidir. Bu ilkede;

- Gönüllülük seçenekleri kapsamında yaşlı insanların emekli olduklarında bile gönüllü olarak yer alabilecekleri eğitim programları ve çalışmalarının oluşturulması ve desteklenmesi ile toplumlarına katkıda bulunabilmelerinin;
- İstihdam seçenekleri kapsamında yaşa dayalı negatif ayrımcılığı önleyen ve pozitif ayrımcılığı destekleyici politikalar üreterek yaşlı bireylerin toplumlarına istihdam açısından katkıda bulunabilmelerinin;
- Eğitim seçenekleri kapsamında yaşlı bireylere yeni teknolojiler ve iş alanları konusunda eğitimler verilmesinin;
- Erişim seçenekleri kapsamında yaşlı bireylerin hem gönüllü ve ücretli işlere erişimi hem de çalışma alanlarına fiziksel erişimleri konusunda uygun politikaların geliştirilmesinin;
- Yaşlı bireylerin farklı özel destek gereksinimlerinin karşılanması ile onların farklı etkinliklere katılımının sağlanmasının;
- Ücretli çalışan yaşlıların karşılığında adil bir ücret aldığı ve yaşlı girişimcileri destekleyici politikaların önemi vurgulanmaktadır.

Böylece yaşlı dostu kent modelinde yaşlı bireyler ister gönüllü işlerde isterlerse de ücretli işlerde çalışarak yaşadıkları toplum ve kente ekonomik anlamda katkıda bulunmaya devam edebileceklerdir. Aynı zamanda sivil katılımlarının desteklenmesi ile yaşlı bireyler toplumsal karar alma süreçlerine de dahil olabileceklerdir.

İletişim ve enformasyon

DSÖ'ye göre, yaşlı bireylerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaları için çevrelerindeki insanlarla iletişimde kalmaları ve kendilerini ilgilendiren konularda düzenli ve güvenilir bilgi almaları son derece önemlidir. Bu nedenle iletişim ve enformasyon, yaşlı dostu kent modelinin önemli bir ilkesidir. Bu ilke kapsamında;

- Yazılı ve görsel medya aracılığıyla güvenli ve düzenli bilgi aktarımının devlet ve/veya gönüllü kuruluşlar aracılığıyla yapılmasının;
- Yaşlı bireylerin halka açık toplantılar, kulüpler, gönüllü arayanlar ve ziyaretçiler, evde destek çalışanları gibi etkileşimde bulunabilecekleri güvenilir ortam ve kişiler aracılığıyla sözel iletişimlerinin desteklenmesinin;
- Resmi formların, yazılı ve görsel medyadaki basılı bilgilerin büyüklüklerinin okunur, ana fikirlerinin net ve anlaşılır olarak desteklenmesinin;
- Kısa ve anlaşılır cümlelerle basit, sade bir dil kullanımının teşvik edilmesinin;
- Otomatik iletişim ve donanım sistemlerinde yaşlı kullanıcıların gerçek bireylerle görüşmelerinin ve geri aranmalarının sağlanmasının;
- Hizmet veren makine ve cihazların iyi aydınlatılması ve farklı özel gereksinimli yaşlı bireylerinde erişebileceği yükseklikte olmasının;

- Bilgisayar ve internet hizmetlerine yaşlı bireylerin ücretsiz erişimlerinin yanı sıra kullanıcılar için özel talimatlar ve bireysel yardım seçeneklerinin sunulmasının önemi vurgulanmaktadır.

Toplum desteği ve sağlık hizmetleri

Yaşlı dostu kent modelinin son ilkesi ise toplum desteği ve sağlık hizmetleridir. Bu kapsamda;

- Sağlık ve sosyal hizmetlerinin şehrin geneline iyi dağıtılmış, uygun bir yerde konumlandırılmış ve her türlü ulaşım aracıyla kolaylıkla ulaşılabilir olmasının;
- Huzur evleri ve bakımevleri gibi yatılı bakım tesislerinin hizmetlere ve konaklama yerlerine yakın konumda olmasının;
- Sağlık ve toplumsal destek hizmetlerine erişimi engelleyen ekonomik engelleri çözümleyici politikaların geliştirilmesinin;
- Gönüllü destek programları ve çalışanları ile yaşlı bireylerin ihtiyaç ve taleplerine uygun hizmetlerin sağlanmasının;
- Acil durum planlaması, acil durumlara hazırlık ve müdahale programlarında yaşlı bireylerin ihtiyaç ve kapasitelerini dikkate alan çözümler üretilmesinin yaşlı bireylerin toplumsal entegrasyonu açısından önemi vurgulanmaktadır.

Yaşlı Dostu Kent (YDK) modelinin tanımladığı ve detaylandığı bu sekiz ilke yaşlı dostu kentlerde yerel yönetimlerin sorumluluklarının neler olduğu, ne tür hizmetler sunması gerektiği konusunda bizlere aydınlatıcı bilgiler vermektedir.

4. Türkiye’de Yaşlı Dostu Kent Uygulamaları

DSÖ’ye bağlı olarak 2010 yılında kurulmuş olan Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı’na günümüz itibariyle ülkemizden beş yerel yönetim katılmaya hak kazanmıştır. Ülkemizden katılım alan belediyeler şunlardır; Büyükşehir Belediyesi/ Mersin, Muratpaşa/Antalya, Kadıköy/İstanbul, Beşiktaş/İstanbul ve son olarak ta Bornova/İzmir. Bu bağlamda düşünüldüğünde Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı’na katılım ilerleyen yıllarda ülkemizin yerel yönetimlerinin gündemlerinde daha fazla yer alacak olan önemli bir girişimdir.

Yaşlı bireylerin gündelik yaşamlarını kolaylıkla sürdürebilecekleri ve ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerine rahatlıkla erişebilecekleri yerel yönetim politika ve uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı’na katılmaya hak kazanmış olan yerel yönetimlerin yaptığı çalışmaların ortaya konulması ağa katılmak isteyen diğer yerel yönetimler için yol gösterici olacaktır. Bu nedenle çalışmamızın bu bölümünde ağa katılmaya hak kazanmış olan beş yerel yönetimin yaptığı çalışmalara yer verilmiş ve ülkemizdeki mevcut durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Ülkemizde Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı’na katılmaya hak kazanmış olan ilk yerel yönetim Muratpaşa/Antalya’dır. İlçe nüfusunun yaklaşık %14’ünü yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Belediyenin ilk hedefi yaşlı nüfusun sağlık ve bakım hizmeti standartlarını yükseltmek olup, 2014 yılından itibaren farklı gelir düzeyine sahip mahallelerde sosyal rehabilitasyon amaçlı “Yaşlı evi” bakım merkezi kurmuşlardır. Sosyal hizmet uzmanları ve gerontologların görev aldığı, üyelik sistemiyle hizmet veren yaşlı evlerinde yaşam boyu öğrenme hakkında seminerler; spor, dil ve tiyatro kursları, koro ve dans gibi etkinlikler; yaşlı bireylerin yaptıkları eserleri sunmaları için sanat sergileri; kuşaklar arası etkileşim için çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Böylece yaşlı evleri projeleri yaşlı bireylerin sosyalleşmesinin yanı sıra onların hem üretime hem de toplumsal yaşama aktif katılımlarına olanak sağlamaktadır. Ayrıca Muratpaşa Belediyesi 2019 yılında Türkiye’nin ilk Yaşlı Meclisi’ni kurarak kentsel ve toplumsal karar alma mekanizmalarına yaşlı bireylerin aktif katılımını da olanaklı kılmıştır (Muratpaşa Belediyesi, 2024).

Kadıköy/İstanbul Belediyesi ülkemizden ağa katılan ikinci yerel yönetimdir. İlçe nüfusunun yaklaşık %19.34’ünü yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Kadıköy Belediyesi yaşlı bireylerin aktif ve sağlıklı yaşlanmalarının yanı sıra belediyenin karar alma süreçlerinde de etkin rol almalarını sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda Ambulans ve Evde Sağlık Hizmeti, Aktif Yaşlanma Eğitimleri, Gönüllü Eğitim ve Danışma Merkezleri, Sosyal Yaşam Evi ve Alzheimer Hastalığı ve Sosyal Merkezi gibi birçok projeyi hayata geçirmiştir. 2017 yılında kurulan Alzheimer Hastalığı ve Sosyal Merkezi projesi Türkiye’de ilk kez hastalar ve yakınlarının bir arada olduğu bir projedir. Bu merkez Alzheimer tanısı alan hastaların kendilerini güvende hissetmelerini, yaşam kalitelerini korumalarını, yeniden sosyalleşebilmelerini ve beyin fonksiyonlarını koruyucu aktiviteleri yapabilmelerini sağlayacak nitelikte tasarlanmıştır. Hasta yakınları için de eğitim, sosyokültürel faaliyetler, psikolojik destek ve refah programları bulunmaktadır (Kadıköy Belediyesi, 2024).

Mersin Büyükşehir Belediyesi ülkemizden ağa katılan üçüncü yerel yönetimdir. Mersin ilinin toplam nüfusunun yaklaşık %11’ini yaşlı nüfusun oluşturması ve ilde Kurvaziyer turizme yönelik çalışmaların olması dolayısıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi’nin 09/03/2015 tarihli meclis kararında Mersin’in “Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı” üyeliği için DSÖ’ne üyelik

başvurusunda bulunması ile ilgili teklif gündeme alınmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Yerel yönetimin politikaları yaşlı bireylerin kentteki hareketliliğini arttırmaya, yerinde yaşlanmalarını sağlamaya, yaşlılara yönelik negatif ayrımcılığı önlemeye ve kuşaklararası etkileşimi ve iletişimi arttırmaya yöneliktir. Bu bağlamda yerel yönetim evde sağlık ve bakım hizmetleri, gezici sağlık hizmeti, hasta nakil hizmetleri ve yaşlı destek hattı hizmetleri gibi çeşitli hizmetler sunmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi tarafından 2018 yılında kurulan “Aktif Yaşlanma Evi” projesi ile yaşlı bireylerin yararlanabileceği interaktif eğitimler (kişisel gelişim, sağlıklı yaşam, bilişsel becerilerin geliştirilmesi vb) düzenlenmektedir. Bu proje kapsamında yaşlı bireylere psikososyal danışmanlık hizmeti, sağlık hizmetleri (diş taraması, tansiyon ölçümü, sakarimetri) de verilmektedir. Ayrıca tüm kentsel alanlara yaşlı bireylerin kolayca erişebilmesini mümkün kılacak ulaşım politikaları uygulanmaktadır. Özellikle kamuya açık alanların yaşlı bireyler için erişilebilir ve konforlu hale getirilmesine yönelik planlama ve tasarım projeleri yapılmaktadır (Mersin Büyükşehir Belediyesi, 2024).

Beşiktaş/İstanbul Belediyesi ülkemizden ağı katılan dördüncü yerel yönetimdir. İlçe nüfusunun yaklaşık %20'sini yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Beşiktaş Belediyesi yaşlı bireylerin kentle ilgili her alanda karar alma süreçlerine aktif katılımlarını destekleyici ve yaşlı nüfusun refah seviyesini artırıcı politikalar geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda çeşitli projeler gerçekleştirmektedir. Bu projelerden bazıları şunlardır; 65+ Yaşam Ofisi projesi ile Beşiktaş'ta yaşlı bireylere yönelik sağlıklı ve aktif yaşlanma, demanstan korunma, yaşlılık hakları, kurum bakımı, belediye hizmetleri gibi konularda bilgi ve danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Evden çıkmakta zorlanan yaşlılar için fizyoterapi desteği hizmeti sunulmaktadır. Catering Hizmeti ile yaşlıların ücretsiz şekilde sağlıklı ve dengeli beslenmeleri sağlanmaktadır. İyiolma hizmet servisi ile yaşlıların evlerinin temizliği, bakıcılar tarafından kişisel bakımları yapılmaktadır. Yaşlıların kendilerini güvende hissetmeleri ve aynı zamanda acil durumlar için Sosyal Alarm Servisi kurulmuştur (Beşiktaş Belediyesi, 2024).

Bornova/İzmir Belediyesi ülkemizden ağı katılan beşinci yerel yönetimdir. İlçe nüfusunun yaklaşık %14'ünü yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Yerel yönetimin politikaları yaşlı bireylere saygılı olunması ve onların yaşayan miraslarımız olduğu konusunda kamusal bir farkındalık yaratarak yerinde yaşlanmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Evde bakım hizmeti uygulamaları ile evden çıkmakta zorlanan yaşlıların ihtiyaçları karşılanmaktadır. Sağlıklı Yaş Alma Merkezinde ise yaşlıların yaşam kalitelerini arttırmaya yönelik spor, sanat ve kültürel aktivitelerin yapılmasına imkân sağlanmaktadır.

Günümüz itibarıyla ülkemizde birçok yerel yönetimin Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı'na katılmaya yönelik girişim ve çalışmaları devam etmektedir.

5. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Yaşlılara yönelik belli hedefler ve aktif yaşlanma politikası çerçevesinde şekillenen yaşlı dostu kentler kılavuzu, yaşlı bireylerin sosyokültürel, ekonomik ve fiziksel açıdan insan onuruna yakışır şekilde yaş almaları hedefinden yola çıkarak merkezi/yerel yönetimler için kentsel tasarım ve politika düzenlemelerini içeren bir rehber niteliğindedir. Bu rehber doğrultusunda; uygun kentsel planlama ve tasarım kriterleri, yaşlı bireylerin toplumda bağımsız ve aktif hareket edebilmelerine olanak tanımaktadır. Kentsel sosyal donatıların, açık-yeşil alanların, ulaşımın ve konut alanlarının kentte yaşayan yaşlı bireylerin değişen ihtiyaç ve taleplerine göre kapsayıcı bir bakış açısıyla planlanması gerekmektedir.

Kentin sosyokültürel ve sosyoekonomik özelliklerinin yanı sıra kentte yaşayan yaşlı bireylerin bireysel ihtiyaç ve taleplerinin farklılık gösterdiği bilinmektedir. Dolayısıyla yaşlı dostu şehirlerin spesifik etkilerinin kültürden kültüre, toplumdaki topluma değişebileceğini (Park ve Lee, 2018; Phillips vd., 2010) bunun yanında çeşitli özelliklere ve özel gereksinimlere sahip yaşlı bireyler için farklı düzenleme ve uygulamalar yapılması gerektiğini (Flores vd., 2019) kabul etmek tek tip yaşlı dostu kent anlayışını da ortadan kaldıracığı söylenebilir. Nitekim yapılan çalışmalarda sağlık durumu, barınma, etnik kimlik, cinsiyet ve gelir çeşitliliği gibi kişisel özelliklerin yanı sıra yaşlı bireylerin kentsel, kırsal, banliyö ya da kent merkezi gibi yaşadıkları alanlara göre ihtiyaç ve taleplerinin de değişebileceği ortaya konmaktadır (Alley vd., 2007). Bu bağlamda, yaşlı bireylerin yaşam standartlarını yükseltmek, aktif yaşlanmalarını, toplumsal ve sosyal entegrasyonunu sağlamak sosyal belediyeciliğin en temel görevidir. Doğru uygulanan sosyal belediyecilik hizmetleri ile hem toplumsal ve sosyal uyumu yakalayan yaşlı bireylerin bakım yaşı ötelenirken hem de kentsel mekânlarda yapılan tasarım ve politika düzenlemeleri ile yerinde yaşlanma kolaylaştırılabilir. Böylece yerel ve merkezi yönetimlerin kurumsal yaşlı bakım maliyetlerinin de dolaylı olarak azalacağı söylenebilir.

Sonuç olarak yaşlı dostu kent unvanını alan kentlerin, insanların yaşamayı ve yaşlanmayı tercih ettiği/edeceği ve aktif yaşlanmalarına imkân verecek kentler olduğu kabul edilmektedir. Günümüzde tüm dünyada hızla artan yaşlı nüfus için yaşlı dostu kentlerin sayılarının artırılması oldukça önemlidir. Yaşlı dostu kentlerin yaratılabilmesi için başta yerel yönetimler olmak üzere kamu ve özel kurumlara önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Özellikle yerel yönetimlerde yaşlı bireylerin ihtiyaç ve beklentilerini ifade edebilecekleri yaşlı meclislerinin kurulması katılımcı planlama açısından son derece önemlidir. Kurulan yaşlı

meclisleri yaşlı bireylerin ihtiyaç ve taleplerine çözümler üretecek projeler geliştirmenin yanı sıra onların kentsel konularda söz sahibi olmalarını da desteklemelidir. Böylece yaşlı bireylerin yaşadıkları kentlere ve mekânlara olan aidiyet hisleri de güçlendirilecektir. Yaşlı Dostu Kentler ve Topluluklar Küresel Ağı'na katılmaya hak kazanmış yerel yönetimlerin yaptıkları proje ve uygulamaları raporlamaları ve kamuoyu ile paylaşmaları hem yerel yönetimin şeffaflığı açısından hem de bu ağa katılmak isteyen diğer yerel yönetimler açısından yol gösterici bir rehber olması bakımından önemlidir.

YAZAR KATKILARI

Yazar 1: Literatür taraması/makale fikrinin/makale içeriğinin belirlenmesi ve makale yazımı/inceleme

Yazar 2: Makale fikrinin oluşturulması/yöntemin planlanması/makalenin içeriğinin belirlenmesi ve makale yazımı/inceleme

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar tarafından herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

ETİK

Bu makalenin yayınlanmasında herhangi bir etik sorun bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] Ö. C. Caner, G. Gözün, A. Hilwah, ve M. Gökçek, Yaşlı Dostu Şehirler: Kavramsal Çerçeve ve Örneklerle Değerlendirmeler. Güneş Tıp Kitabevleri, 2013.
- [2] WHO, “Active Ageing Policy Frame Work”, https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/67215/WHO_NMH_NPH_02.8.pdf?sequence=. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [3] WHO, “Global Age-friendly Cities: A Guide.”, http://www.who.int/ageing/publications/Global_age_friendly_cities_Guide_English.pdf. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [4] European Commission, “Population ageing in Europe.” https://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/policy_reviews/kina26426enc.pdf. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [5] AB, “2012 Avrupa Aktif Yaşlanma ve Nesiller Arası Dayanışma Hakkında Bilgi Notu.” https://www.ab.gov.tr/files/SBYPB/Sosyal%20Politika%20ve%20C4%B0stihdam/aktif_yaslanma_bilgi_notu.pdf. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [6] M. Çolak ve Y.E. Özer, “Sosyal politika anlamında aktif yaşlanma politikalarının ulusal ve yerel düzeydeki analizi”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, vol. 14 (55), pp. 115-124, Güz 2015, <https://doi.org/10.17755/esosder.92999>.
- [7] UNDESA, “World Population Prospects 2019 Highlight.” <https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WorldPopulationAgeing2019-Highlights.pdf>. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [8] TÜİK, “İstatistiklerle Yaşlılar 2023.” <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2023-53710>. [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [9] OECD, “Ageing in Cities. Paris: OECD Publishing.” https://read.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/ageing-in-cities_9789264231160-en#page3 [Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2024]
- [10] E. Zengin Taş, H. Kırışık, F. Yıldız, Z. Ata, ve M. Aktuğ, “Yaşlı dostu kentin anlamı ve aktif yaşlanmaya katkıları: Cumhuriyetin 100. yılında İzmir kenti örneği”, Kent Akademisi Dergisi, vol. 16, pp. 71-96, Ekim 2023, <https://doi.org/10.35674/kent.1352981>.
- [11] j. van Hoof, H. R. Marston, J. K. Kazak, and T. Buffel, “Ten questions concerning age-friendly cities and communities and the built environment”, Building and Environment, vol. 199, no. 107922, pp. 1–26, jul. 2021, doi:10.1016/j.buildenv.2021.107922.
- [12] S. Park, and S. Lee, “Heterogeneous age-friendly environments among age-cohort groups”, Sustainable, vol. 10, no. 1269, Apr. 2018, <https://doi.org/10.3390/su10041269>.
- [13] D.R. Phillips, K.H. Cheng, A.G. Yeh, and O.L. Siu, “Person-environment (P-E) fit models and psychological well-being among older persons in Hong Kong”, Environment and Behavior, vol. 42, no. 2, pp. 221-242, March 2010, <https://doi.org/10.1177/001391650933334>.
- [14] R. Flores, A. Caballer, and A. Alarcón, “Evaluation of an age-friendly city and its effect on life satisfaction: A two-stage study”, Int. J. Environ. Res. Public Health, vol.16, no.24, dec. 2019, 5073, doi:10.3390/ijerph16245073
- [15] D. Alley, P. Liebig, J. Pynoos, T. Banerjee, and I. Choi, “Creating elder-friendly communities: Preparations for an aging population”, Journal of Gerontological Social Work, vol. 49, no: 1-2, pp.1–18, Feb. 2007, doi:10.1300/j083v49n01_01. PMID: 17804357.